

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра прикладної лінгвістики (№ 703)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

(підпис)

доц. В. В. Рижкова

(ініціали та прізвище)

«31» серпня 2021 р.

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Граматика іншомовного дискурсу у порівняльному аспекті»

Галузі знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальності: 035 Філологія

Освітні програми: Прикладна лінгвістика

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Міщенко О. А., канд. пед. наук, доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри прикладної лінгвістики (№ 703)

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри канд. філол. наук, доц.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Рижкова В. В.
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпис)

Гладка С.С.
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Міщенко Ольга Анатоліївна, канд. пед. наук, доц. З 2020 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- лінгвокраїнознавство (лекції, практичні заняття);
- англійська мова;
- крос-культурні комунікації (лекції, практичні заняття).

Напрями наукових досліджень: лінгводидактика та методика навчання іноземної мови; крос-культурні комунікації, психолінгвістика.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр.

Обсяг дисципліни:

3 кредити ЄКТС (90 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 42 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний контроль, залік.

Мова викладання – українська, англійська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – граматика сучасної української мови, граматика англійської мови, вступ до мовознавства, англійська мова практика мови.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – теоретична граматика англійської мови, граматика сучасної української мови, англійська мова практика мови, вступ до мовознавства та теорія та практика перекладу.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Вивчення навчальної дисципліни «Граматика іншомовного дискурсу у порівняльному аспекті» полягає в формуванні граматичної компетенції як неусвідомленого вживання граматичних форм рідної та іноземної мов згідно із законами і нормами граматики, чуття граматичної форми, розвитку корекційних навичок щодо правильності вживання граматичних форм; удосконаленні навичок практичного володіння рідною та іноземною мовами в різних видах мовленнєвої діяльності для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

Завдання

Вдосконалити навички та вміння володіння здобувачем рідної та іноземної мовами в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя; забезпечити засвоєння здобувачем основних понять, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, перекладознавства, прикладної лінгвістики; уміти застосовувати їх у професійній діяльності; сформувати системні знання про фонетичні, орфоепічні, графічні, орфографічні, морфологічні, лексико-фразеологічні, синтаксичні, стилістичні та пунктуаційні норми іноземної мови (англійської), необхідні для організації успішної комунікації і досягнення запланованого прагматичного результату.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

— здатність розв'язувати складні завдання в галузі перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають під час перекладу; здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань;

— здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово;

— здатність характеризувати граматичну будову англійської та української мов, основні закони, за якими вони розвиваються;

— здатність відтворювати типологічні характеристики граматичних систем порівнюваних мов;

— здатність ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

– здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

– упевнено володіти рідною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень іноземною мовою;

– створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів;

– інтерпретувати й перекладати технічні тексти широкого спектру професійної діяльності;

– характеризувати граматичну будову англійської та української мов, основні закони, за якими вони розвиваються;

– ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;

– використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв’язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Типологія морфологічних систем англійської та української мов

Тема 1. Морфологія – розділ порівняльної граматики. Іменник. Займенник.

- *Форма занять: практичні заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 години.*
- *Обов’язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Цілі та методи порівняльної граматики. Основи порівняльного аналізу англійської та української мов. Типологічний паспорт англійської та української мов. Морфологія. Теорія класів слів. Іменник. Граматичні категорії іменника в українській та англійській мовах. Синтаксичні функції іменника в українській та англійській мовах. Вказівні, особові, присвійні, питальні, зворотні, взаємні, неозначені, узагальнюючі займенники.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.

Опрацювання матеріалу практичного заняття.

Тема 2. Дієслово. Часові співвідношення дієслів.

- *Форма занять: практичні заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Дієслово. Структура дієслова. Граматичні категорії дієслова. Категорії стану, виду, часу. Категорії способу (дійсний, наказовий, умовний), особи, числа. Спосіб: граматична категорія та мовні форми у порівнюваних мовах. Синтагматика дієслова.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.

Опрацювання матеріалу практичного заняття.

Тема 3. Прикметник. Семантичні, синтаксичні та морфологічні особливості прикметників. Прислівник. Морфологічна характеристика прислівників.

- *Форма занять: практичні заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Прикметник. Семантичні, синтаксичні та морфологічні особливості прикметників. Семантичні групи прикметників. Ступені порівняння прикметників. Субстантивація прикметників. Прислівник. Морфологічна характеристика. Ступені порівняння прислівників. Семантико-синтаксична характеристика прислівників.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.

Опрацювання матеріалу практичного заняття.

Тема 4. Числівник, його типи. Прийменники та сполучники.

- *Форма занять: практичні заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Прийменник.

Словосполучення. Дієслівні (V+p+S), іменникові (S+p+S), прикметникові (A+p+S), займенникові (P+p+S), числівникові (N+p+S), прислівникові (Adv+p+S) словосполучення. Сполучник. Типи сполучників.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного заняття.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням викладача допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самотійної роботи здобувачів – 2.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2. Синтаксис. Речення. Головні аспекти речення. Порівняльна граматики та переклад.

Тема 5. Типи синтаксичних відношень у підпорядкованих фразях: узгодження, керування, приєднання.

- *Форма занять: практичні заняття, самотійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Типи синтаксичних відношень у підпорядкованих фразях: узгодження, керування, приєднання. Сурядні словосполучення. Предикативні словосполучення. Ізоморфізм та алломорфізм функціональних значень словосполучень (синтагмем) у порівнюваних мовах.

- *Обсяг самотійної роботи здобувачів: 4 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного заняття.

Тема 6. Просте речення. Структурні типи речень. Загальна типологія речення порівнюваних мов.

- *Форма занять: практичні заняття, самотійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Просте речення. Структурні типи речень. Загальна типологія речення порівнюваних мов. Бінарна структура речення і способи її реалізації. Односкладна модель речення і способи її реалізації. Підрядні словосполучення: субстантивні, вербальні, ад'єктивні, прономінальні, адвербіальні, словосполучення з підпорядковуючим словом категорії стану.

- *Обсяг самотійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного заняття.

Тема 7. Складне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення.

- *Форма занять: практичні заняття, самотійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Підрядні підметові речення. Підрядні присудкові речення. Підрядні означальні речення. Підрядні додаткові речення. Підрядні обставинні речення. Підрядні умовні, допустові, наслідкові речення. Підрядні речення місця, часу, причини, способу дії, міри або ступеня, мети. Типологія словопорядку. Типи синтаксичного зв'язку. Окремі особливості лінійного розгортання речення. Структурна завершеність моделі речення. Еліпс повнозначних членів речення.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного заняття.

Тема 8. Порівняльна граматики та переклад.

- *Форма занять: практичні заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 години.*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Поняття «дискурс» і «текст». Типологія дискурсу. Сучасні підходи до вивчення дискурсу. Дискурс і текст у порівнюваних мовах. Порівняльна прагматика.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного заняття.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням викладача допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – 4.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Комунікативні, практичні, інтерактивні, наочні, проблемні, пошукові.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...3	11	0...33 (максимальна кількість балів за цим показником)
Модульний контроль	0...17	1	0...17
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...3	11	0...33 (максимальна кількість балів за цим показником)
Модульний контроль	0...17	1	0...17
<i>За семестр</i>			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Здобувач вищої освіти, який по закінченню навчальних тижнів семестру, тобто до початку семестрового контролю, здобув менше 60 балів, атестується оцінкою «незадовільно» та вважається таким, що має академічну заборгованість. У цьому випадку здобувач зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість у період семестрового контролю та канікул, тобто до початку наступного семестру (умовою допущення до складання семестрового контролю (диф. залік) є виконання усіх видів обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою).

Залік проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування за наявності допуску до іспиту (мін 60 балів). За умови складання заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів, при цьому попередньо отримані бали за роботу в семестрі анулюються.

Білет до заліку складається з 2-х питань: відповіді на питання за вивченою тематикою (40 балів) та переклад укр/англ тексту (60 балів). Усього 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, виявляє базові знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Під час усних та письмових відповідей викладає його фрагментарно, поверхово, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки. Більшість практичних завдань, поточних та модульних тестів виконані на оцінку «задовільно».

Добре (75-89). Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, здебільшого розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Допускає окремі несуттєві неточності та помилки у монологічному та діалогічному мовленні, а також при перекладі текстів англійською/українською мовами в межах вивченої тематики як письмово, так і усно. Більшість практичних завдань, поточних та модульних тестів виконані на оцінку «добре».

Відмінно (90-100). Здобувач цілком володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних та письмових відповідей, всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь. Усі практичні завдання, поточні та модульні тести виконані на оцінку «відмінно» та «добре».

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни розміщений за адресою: http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=BookList&lang=ukr&caller_mode=KNMZ&disciplinesearch=yes&combiningAND=1&theme_cond=all_theme&is_ttp=0&knmz_doctype_list=0&qualificationlevel_list=0&search_fld=&discipline_list=0&department_list=0&knowledgearea_list=0&speciality_knmz_list=27489&syllabus_list=0&responsibility_fld=&action=subscribe&list_id=1&email і включає в себе наступні обов'язкові складові: комплекти МКР (методична записка,

завдання), силабус дисципліни, рекомендації для самостійної підготовки, питання до проведення контрольних заходів, каталоги інформаційних ресурсів.

11. Рекомендована література

Базова

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 458 с.

2. Левицький А.Е. Порівняльна граматики англійської та української мов : навч. посібник. Київ : «Освіта України», 2007. 138 с.

Допоміжна

1. Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. Київ : Либідь, 1993. 336 с.

2. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис : Київ : Либідь, 1993. 368 с.

3. Єфімов Л.П., Ясінецька О.А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз : учбово-методичн. посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.

4. Мирончук Т. А. Збірник вправ з порівняльної граматики англійської та української мов: навч. посібник. Київ : МАУП, 2005. 128 с.

5. Український правопис : постанова Каб. Міністрів України від 22 травня 2019 № 437. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>

6. Харитонов І.К. Теоретична граматики сучасної англійської мови : Вінниця : Нова Книга, 2008. 352 с.